

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. gegužės 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Vartotojų apsauga – Direktyva 93/13/EEB – Nesąžiningos sąlygos sutartyse, sudarytose su vartotojais – Priverstinio vykdymo procesas dėl vykdytinu dokumentu laikomos paskolos sutarties – Prieštaravimas dėl vykdymo – Nesąžiningų sąlygų tikrinimas – Veiksmingumo principas – Nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos vykdymo klausimus sprendžiančiam teismui neleidžiama patikrinti galimo sąlygos nesąžiningumo, pasibaigus vartotojui nustatytam terminui prieštaravimui pateikti – Pagal bendrosios teisės normas pareikšto ieškinio, kuriam netaikomas senaties terminas ir kuris būtų iš esmės nagrinėjančiam teismui leidžia atlikti tokį patikrinimą ir nurodyti sustabdyti priverstinį vykdymą, buvimas – Sąlygos, dėl kurių neturi tapti praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti pagal Sąjungos teisės aktus suteiktomis teisėmis – Vartotojui skirtas reikalavimas pateikti užstatą siekiant sustabdyti vykdymo procesą“

Byloje C-200/21

dėl *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija) 2021 m. vasario 25 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2021 m. kovo 31 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

TU,

SU

prieš

BRD Groupe Soci t  G n rale SA,

Next Capital Solutions Ltd

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė L. S. Rossi, teisėjai S. Rodin (pranešėjas) ir O. Spineanu-Matei,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: rumunų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *BRD Groupe Société Générale SA*, atstovaujamos *avocată* M. Avram,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. J. Ruiz Sánchez,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Greco,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Carpus Carcea ir N. Ruiz García,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288) išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant TU ir SU ginčą su *BRD Groupe Société Générale SA* (toliau – BRD) ir *Next Capital Solutions Ltd* (toliau – NCS) dėl prieštaravimo, susijusio su pareigos grąžinti paskolą pagal TU ir SU, viena pusė, ir BRD, kita pusė, sudarytą paskolos sutartį priverstiniu vykdymu, kai BRD skolinis reikalavimas vėliau buvo perleistas NCS.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 93/13 24 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „valstybių narių teismai arba administracinės institucijos privalo disponuoti pakankamomis bei veiksmingomis priemonėmis apsaugojant nuo nuolatinio nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais taikymo“.
- 4 Šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:
„Valstybės narės nustato, kad nesąžiningos sąlygos[,] naudojamos sutartyje, kurią pardavėjas ar tiekėjas sudaro su vartotoju taip, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose, nebūtų privalomos vartotojui, ir kad sutartis ir toliau būtų šalims privaloma tomis sąlygomis, jei ji gali išlikti be nesąžiningų nuostatų.“
- 5 Minėtos direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje numatyta:
„Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuotų pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniam nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais.“

Rumunijos teisė

- 6 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Legea Nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă* (Įstatymas Nr. 134/2010 dėl Civilinio proceso kodekso; toliau – Civilinio proceso kodeksas) 638 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta:

„Vykdomieji dokumentai, kuriems gali būti taikomas priverstinis vykdymas, taip pat yra:

<...>

4) skolos vertybiniai popieriai ar kiti dokumentai, kurie pagal įstatymą pripažįstami vykdytinais.“

- 7 Civilinio proceso kodekso 638 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Prašyti sustabdyti šio straipsnio 1 dalies 2 ir 4 punktuose numatytų dokumentų vykdymą galima ir bylos nagrinėjimo iš esmės momentu, pareiškiant ieškinį dėl jų panaikinimo. 719 straipsnio nuostatos taikomos pagal analogiją.“

- 8 Civilinio proceso kodekso 713 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Jeigu priverstinis vykdymas atliekamas pagal kitą nei teismo sprendimas vykdytiną dokumentą, faktiniai ar teisiniai pagrindai, susiję su tame dokumente nurodytos teisės esme, gali būti nurodomi prieštaravimui pagrįsti tik tuo atveju, jeigu įstatyme nenumatyta jokių procesinių teisių gynimo priemonių <...> suteikiančių galimybę prašyti panaikinti tą dokumentą.“

- 9 Civilinio proceso kodekso 715 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta:

„1. Išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip, prieštaravimas dėl priverstinio vykdymo gali būti pateiktas per penkiolikos dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai:

<...>

3) skolininkas, kuris ginčija patį vykdymą, gavo sprendimą, kuriuo leidžiama vykdyti arba išduoti mokėjimo įsakymą, arba nuo tos dienos, kai jis sužinojo apie pirmąjį vykdymo veiksmą, jei negavo nei sprendimo, kuriuo leidžiama vykdyti, nei mokėjimo įsakymo, arba kai vykdymas atliekamas be mokėjimo įsakymo.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 10 2007 m. spalio mėn. TU ir SU sudarė paskolos sutartį su BRD (toliau – nagrinėjama paskolos sutartis). 2009 m. birželio mėn. BRD perleido iš šios sutarties kylantį skolinį reikalavimą *IFN Next Capital Finance SA*, o ši tų pačių metų rugpjūčio mėn. jį perleido NCS.
- 11 2015 m. vasario 23 d. NCS, remdamasi nagrinėjama paskolos sutartimi, kuri pagal Rumunijos teisę buvo laikoma vykdytinu dokumentu, kreipėsi į teismo antstolį, siekdama priverstinai išieškoti minėtą reikalavimą iš TU. Tomis aplinkybėmis minėtas antstolis išdavė mokėjimo įsakymą, juo įpareigojo TU sumokėti pagal nagrinėjamą paskolos sutartį mokėtinos sumos likutį ir priverstinio

vykdymo išlaidas. Tą pačią dieną teismo antstolis nurodė areštuoti lėšas, kurias TU turėjo įvairiose banko įstaigose atidarytose sąskaitose. Apie šiuos įvairius priverstinio vykdymo veiksmus suinteresuotajam asmeniui buvo pranešta 2015 m. kovo 2 d.

- 12 2015 m. kovo 6 d. aktu teismo antstolis nurodė areštuoti TU darbdavio mokamą darbo užmokestį. Apie šią priemonę TU taip pat buvo pranešta 2015 m. kovo 13 d.
- 13 2015 m. kovo 17 d. TU užginčijo teismo antstolio reikalaujamas sumas, o 2015 m. rugpjūčio 5 d. paprašė sudaryti skolos mokėjimo dalimis planą, išdėstytą šešiams mėnesiams. Vėliau, 2016 m. gegužės 25 d., antstolis vėl nurodė areštuoti dalį TU darbo užmokesčio.
- 14 2018 m. gruodžio 6 d. teismo antstolis išdavė naują mokėjimo įsakymą dėl NCS mokėtinos skolos likučio ir vykdymo išlaidų, grasinant areštuoti TU nuosavybės teise priklausančią Bukarešte (Rumunija) esančio nekilnojamojo turto dalį.
- 15 2018 m. gruodžio 28 d. TU pateikė *Judecătoria sectorului 1 București* (Bukarešto 1-asis apylinkės teismas, Rumunija) prieštaravimą dėl šio priverstinio vykdymo ir nurodė, kad suėjo teisės pradėti priverstinį vykdymą senaties terminas. 2019 m. balandžio 18 d. įsiteisėjusiu sprendimu tas teismas konstatavo, kad prieštaravimas dėl vykdymo buvo pateiktas pavėluotai.
- 16 2020 m. vasario 17 d. TU ir SU pateikė minėtam teismui naują prieštaravimą dėl priverstinio vykdymo, jame teigė, kad dvi nagrinėjamos paskolos sutarties sąlygos, susijusios atitinkamai su komisiniu mokesčiu už paskolos bylos iškėlimą ir mėnesiniu komisiniu mokesčiu už paskolos tvarkymą ir administravimą, yra nesąžiningos. TU ir SU taip pat prašė panaikinti priverstinio vykdymo veiksmus ir grąžinti dėl nesąžiningų sąlygų NCS nepagrįstai gautas sumas.
- 17 Grįsdamos šį naują prieštaravimą TU ir SU rėmėsi 2019 m. lapkričio 6 d. Nutartimi *BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ir Secapital* (C-75/19, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:950), kurioje Teisingumo Teismas nutarė, jog Direktyva 93/13 turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama tokia nacionalinės teisės norma, kaip Civilinio proceso kodekso 713 straipsnio 2 dalis, pagal kurią vartotojas, dėl kurio pradėtas priverstinio vykdymo procesas, praėjus penkiolikai dienų nuo pranešimo apie pirmuosius veiksmus šiame procese praranda teisę remtis tuo, kad yra nesąžiningų sąlygų sutartyje, kurią prašoma įpareigoti priverstinai vykdyti, net ir tuo atveju, jeigu vartotojas pagal nacionalinę teisę pareiškia teisme ieškinį, kuriuo prašo pripažinti nesąžiningų sąlygų buvimą ir kuriam pareikšti nenustatyta jokie terminai, bet dėl šio ieškinio priimtas sprendimas nedaro poveikio sprendimui priverstinio vykdymo procese, kuris gali būti priimtas dėl vartotojo, prieš nusprendžiant dėl ieškinio, kuriuo prašoma pripažinti nesąžiningų sąlygų buvimą.
- 18 2020 m. liepos 3 d. sprendimu *Judecătoria sectorului 1 București* (Bukarešto 1-asis apylinkės teismas) patenkino BRD ir NCS pateiktą prieštaravimą, motyvuodamas tuo, kad minėtas TU ir SU prieštaravimas buvo pateiktas pavėluotai. To teismo teigimu, nors 2019 m. lapkričio 6 d. Nutartyje *BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ir Secapital* (C-75/19, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:950) Teisingumo Teismas nutarė, kad vartotojas, pateikdamas prieštaravimą dėl atitinkamos sutarties priverstinio vykdymo, turi turėti galimybę remtis sutarties sąlygų nesąžiningumu, vis dėlto šia teise negalima veiksmingai pasinaudoti bet kuriuo momentu, netaikant teisės aktuose šiuo tikslu nustatytų terminų.

- 19 Dėl tokio sprendimo TU ir SU pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija), juo prašė panaikinti pirmosios instancijos sprendimą, kuriuo buvo patenkintas BRD ir NCS prieštaravimas, grindžiamas argumentu dėl minėto TU ir SU prieštaravimo pavėluoto pateikimo; TU ir SU nurodė, kad *Judecătoria sectorului 1 București* (Bukarešto 1-asis apylinkės teismas) sprendimo motyvai yra teisiškai klaidingi.
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad jo nagrinėjama byla ir byla, kurioje priimta 2019 m. lapkričio 6 d. Nutartis *BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ir Secapital* (C-75/19, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:950), yra panašios. Vis dėlto jam kyla klausimas, ar tai, kad teismas, į kurį vartotojas gali kreiptis su ieškiniu pagal bendrąją teisę, turi teisę sustabdyti priverstinį sutarties vykdymą, kol bus priimtas sprendimas dėl ieškinio, kaip matyti iš Civilinio proceso kodekso 638 straipsnio 2 dalies, gali turėti įtakos minėtoje nutartyje pateiktai išvadai.
- 21 Be to, jei tai nėra tas atvejis ir jei nacionalinės teisės normų, susijusių su priverstiniu vykdymu, neįmanoma aiškinti taip, kad jos atitiktų Sąjungos teisę, leidžiant vartotojui pateikti prieštaravimą dėl priverstinio sutarties vykdymo praėjus penkiolikos dienų terminui remiantis atitinkamos sutarties sąlygų nesąžiningumu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl pasekmių, į kurias jis turėtų atsižvelgti.
- 22 Šiomis aplinkybėmis *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas) nutarė sustabdyti pagrindinės bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal Direktyvą 93/13 draudžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip įtvirtinta <...> Civilinio proceso kodekso <...> 712 ir paskesniuose straipsniuose, kurioje numatytas penkiolikos dienų terminas, per kurį skolininkas, pateikdamas prieštaravimą dėl vykdymo, gali remtis vykdomajame dokumente nurodytos [sutarties] sąlygos nesąžiningumu, nes ieškiniui, kuriuo siekiama, kad teismas patvirtintų, jog vykdomajame dokumente yra nesąžiningų sąlygų, nenustatyta jokio termino, o pareikšdamas tokį ieškinį skolininkas gali paprašyti sustabdyti vykdomojo dokumento vykdymą, kaip numatyta Civilinio proceso kodekso 638 straipsnio 2 dalyje?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 23 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyva 93/13 turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią vykdymo klausimus sprendžiantis teismas, gavęs, pasibaigus šioje nuostatoje nustatytam penkiolikos dienų terminui, prieštaravimą dėl vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo sudarytos vykdytinu dokumentu laikomos sutarties priverstinio vykdymo, savo iniciatyva arba vartotojo prašymu negali patikrinti šios sutarties sąlygų nesąžiningumo, nors vartotojas, be to, turi galimybę pareikšti ieškinį dėl ginčo esmės ir prašyti šį ieškinį nagrinėjančio teismo atlikti tokį patikrinimą ir nurodyti sustabdyti priverstinį vykdymą, kol bus išnagrinėtas minėtas ieškinyje pagal kitą šios nacionalinės teisės nuostatą.
- 24 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją Direktyvoje 93/13 nustatyta apsaugos sistema pagrįsta mintimi, kad vartotojo padėtis yra mažiau palanki nei pardavėjo ar tiekėjo tiek dėl galimybių derėtis, tiek dėl informacijos lygio (žr., be kita ko, 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Banco Primus*, C-421/14, EU:C:2017:60, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 25 Atsižvelgiant į tokią mažiau palankią padėtį, šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad nesąžiningos sąlygos nėra privalomos vartotojams. Tai yra imperatyvi nuostata, kuria formalią pusiausvyrą, pagal sutartį nustatytą tarp sutarties šalių teisių ir pareigų, siekiama pakeisti realia pusiausvyrą, galinčia atkurti sutarties šalių lygybę (žr., be kita ko, 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Gutiérrez Naranjo ir kt.*, C-154/15, C-307/15 ir C-308/15, EU:C:2016:980, 53 ir 55 punktus ir 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Banco Primus* C-421/14, EU:C:2017:60, 41 punktą).
- 26 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau ne kartą yra nusprendęs, kad nacionalinis teismas turi savo iniciatyva įvertinti sutarties sąlygos, patenkančios į Direktyvos 93/13 taikymo sritį, nesąžiningumą ir taip kompensuoti disbalansą tarp vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo, jei tik jam žinomos šiuo tikslu reikalingos teisinės ir faktinės aplinkybės (2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Aziz*, C-415/11, EU:C:2013:164, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija; 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Gutiérrez Naranjo ir kt.*, C-154/15, C-307/15 ir C-308/15, EU:C:2016:980, 58 punktas ir 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Banco Primus* C-421/14, EU:C:2017:60, 43 punktą).
- 27 Be to, pagal Direktyvą 93/13 valstybės narės įpareigojamos, kaip matyti iš jos 7 straipsnio 1 dalies, siejamos su jos 24 konstatuojamąja dalimi, numatyti tinkamas ir veiksmingas priemonės, užkertančias kelią nuolatiniam nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais (2019 m. birželio 26 d. Sprendimo *Addiko Bank*, C-407/18, EU:C:2019:537, 44 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 28 Nors Teisingumo Teismas jau ne kartą nurodė, atsižvelgdamas į Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies reikalavimus, kaip nacionalinis teismas turi užtikrinti vartotojų teisių, kylančių pagal šią direktyvą, apsaugą, vis dėlto Sąjungos teisėje iš esmės nėra suderintų procedūrų, taikomų nagrinėjant tariamai nesąžiningą sutarties sąlygą, todėl valstybės narės jas nustato savo teisės sistemoje su sąlyga, kad jos nėra mažiau palankios nei procedūros, reglamentuojančios panašias situacijas, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jų netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas) (žr., be kita ko, 2019 m. birželio 26 d. Sprendimo *Addiko Bank*, C-407/18, EU:C:2019:537, 45 ir 46 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 29 Be to, Teisingumo Teismas patikslino, kad valstybių narių pareiga užtikrinti iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių veiksmingumą reiškia, be kita ko, kiek tai susiję su iš Direktyvos 93/13 kylančiomis teisėmis, veiksmingos teisminės gynybos reikalavimą, pakartotą šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje ir taip pat įtvirtintą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje, kuris taikomas ir apibrėžiant proceso taisykles, susijusias su tokiomis teisėmis grindžiamais ieškiniais (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 10 d. Sprendimo *BNP Paribas Personal Finance*, C-776/19–C-782/19, EU:C:2021:470, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 30 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad tuo atveju, kai priverstinio vykdymo procedūra užbaigiama prieš paskelbiant bylą iš esmės nagrinėjančio teismo sprendimą, kuriuo sutarties sąlyga, dėl kurios pradėtas šis priverstinis vykdymas, pripažįstama nesąžininga, taigi, ir ši procedūra – negaliojančia, toks sprendimas minėtam vartotojui leistų užtikrinti tik *a posteriori* kompensacinę apsaugą, kuri būtų neišsami ir nepakankama ir nebūtų nei tinkama, nei veiksminga priemonė siekiant nutraukti šios sąlygos taikymą, priešingai, nei numatyta Direktyvos 93/13 7 straipsnio 1 dalyje (2019 m. lapkričio 6 d. Nutarties *BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ir Secapital*, C-75/19, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:950, 32 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 31 2019 m. lapkričio 6 d. Nutarties *BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București ir Secapital* (C-75/19, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:950), kuria remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, 34 punkte Teisingumo Teismas nutarė, jog Direktyva 93/13 turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią vartotojas, sudaręs su kredito įstaiga paskolos sutartį, dėl kurios šis pardavėjas ar tiekėjas pradėjo priverstinio vykdymo procesą, praėjus 15 dienų nuo pranešimo apie pirmuosius veiksmus šiame procese neturi teisės remtis tuo, kad yra nesąžiningų sąlygų, dėl kurių jis gali užginčyti minėtą procesą, net ir tuo atveju, jei šis vartotojas pagal nacionalinę teisę pareiškia ieškinį dėl nesąžiningų sąlygų pripažinimo, o ieškinio pareiškimui netaikoma jokie termino, bet dėl šio ieškinio priimtas sprendimas nedaro poveikio sprendimui priverstinio vykdymo procese, kuris gali būti priimtas dėl vartotojo, prieš nusprendžiant dėl ieškinio, kuriuo prašoma pripažinti nesąžiningų sąlygų buvimą.
- 32 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar toks aiškinimas tinka ir tuo atveju, kai bylą iš esmės nagrinėjantis teismas turi jurisdikciją sustabdyti priverstinį vykdymą.
- 33 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad vartotojo galimybė bylą iš esmės nagrinėjančiame teisme pareikšti ieškinį pagal bendrosios teisės normas, kuriuo prašoma patikrinti galimą vykdytinu dokumentu laikomos sutarties sąlygų nesąžiningumą ir kuri nagrinėjant vartotojas gali pasiekti tai, kad minėtas teismas sustabdys šį vykdymą, iš principo gali leisti išvengti rizikos, kad priverstinio vykdymo procesas bus baigtas iki ieškinio dėl nesąžiningų sąlygų pripažinimo išnagrinėjimo.
- 34 Vis dėlto reikia pažymėti, kad po prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo Teisingumo Teismas priėmė 2022 m. gegužės 17 d. Sprendimą *Impuls Leasing România* (C-725/19, EU:C:2022:396). To sprendimo 60 punkte jis nusprendė, kad Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos kaip draudžiančios nacionalinės teisės aktus, neleidžiančius vykdymo klausimus sprendžiančiam teismui, kuriam pateiktas prieštaravimas dėl priverstinio vykdymo, savo iniciatyva arba vartotojo prašymu vertinti vartotojo ir verslininko sudarytos vykdytinu dokumentu laikomos sutarties sąlygų nesąžiningumo, jeigu bylą iš esmės nagrinėjantis teismas, kuriame pagal bendrosios teisės normas gali būti pareikštas atskiras ieškiny, siekiant patikrinti galimą tokios sutarties sąlygų nesąžiningumą, gali sustabdyti vykdymo procesą iki sprendimo dėl ginčo esmės paskelbimo, tik jeigu bus pateiktas piniginis užstatas, kurio dydis gali atgrasyti vartotoją pareikšti arba palikti galioti tokį ieškinį.
- 35 Paklaustas, ar šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į minėtą sprendimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad tame sprendime yra pateiktas atsakymas į panašų klausimą, susijusį su analogiška teisės problema.
- 36 Žinoma, pagrindinėje byloje, kurioje priimtas 2022 m. gegužės 17 d. Sprendimas *Impuls Leasing România* (C-725/19, EU:C:2022:396), prieštaravimą dėl priverstinio vykdymo nagrinėjęs teismas neturėjo galimybės tikrinti sutarties, kuria grindžiamas tas vykdymas, sąlygų galimo nesąžiningumo, o bylos, kurioje pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, aplinkybėmis šis teismas turi tokią galimybę, tačiau tik tuo atveju, jei į jį buvo kreiptasi per penkiolikos dienų terminą, kuriam pasibaigus vartotojas praranda teisę pareikšti ieškinį. Vis dėlto abiem atvejais esminis klausimas yra tas, ar vartotojo galimybė pareikšti ieškinį dėl ginčo esmės, kuri nagrinėjant jis gali prašyti sustabdyti priverstinį vykdymą, atsižvelgiant į tokio sustabdymo tvarką leidžia užtikrinti Direktyva 93/13 siekiamos apsaugos veiksmingumą.

- 37 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad tokiam sustabdymui taikomos Civilinio proceso kodekso 719 straipsnio nuostatos. Atrodo, kad procesinės aplinkybės šiuo klausimu yra identiškos nurodytosioms 2022 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Impuls Leasing România* (C-725/19, EU:C:2022:396) 57 punkte, kuriame Teisingumo Teismas pažymėjo, kad tuo atveju, kai byla iš esmės nagrinėjama teisme pareiškiamas atskiras ieškinys, vartotojas, prašantis sustabdyti priverstinio vykdymo procedūrą, privalo sumokėti užstatą, apskaičiuojamą pagal ieškinio dalyko vertę. Civilinio proceso kodekso 719 straipsnio turinys, kaip nurodyta Europos Komisijos pastabose, pateiktose nagrinėjant šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą, patvirtina šią išvadą.
- 38 Taigi reikia pažymėti, kad 2022 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Impuls Leasing România* (C-725/19, EU:C:2022:396) 58 punkte Teisingumo Teismas priminė jurisprudenciją, pagal kurią išlaidos, kurių atsižvelgiant į ginčijamos skolos dydį atsirastų kreipiantis su ieškiniu į teismą, neturi atgrasyti vartotojo kreiptis į teismą, kad šis patikrintų galimą sutarties sąlygų nesąžiningumą. To sprendimo 59 punkte jis konstatavo, kad tikėtina, jog mokėjimo įsipareigojimo nevykdantis skolininkas neturės finansinių išteklių, kurių reikia reikalaujama užstatui pateikti.
- 39 Taigi reikia konstatuoti, kad vartotojo turima galimybė, nereikalaujant laikytis termino, pareikšti ieškinį dėl ginčo esmės, kurį nagrinėjant jis gali prašyti sustabdyti priverstinio vykdymo procesą sumokant užstatą, neleidžia užtikrinti Direktyva 93/13 siekiamos apsaugos veiksmingumo, jeigu reikalaujama užstatui nustatytas sumos dydis gali atgrasyti vartotoją pareikšti ir palikti galioti tokį ieškinį, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 40 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad išlieka svarbi jo prašymo priimti prejudicinį sprendimą 23 ir 24 punktuose nurodyta pozicija, kurią nacionalinis teismas turi taikyti tuo atveju, jei negali išaiškinti nacionalinės teisės taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę.
- 41 Šiuo klausimu reikia priminti, kad jeigu nacionaliniai teismai negali nacionalinės teisės aktų aiškinti ir taikyti taip, kad jie atitiktų Direktyvos 93/13 reikalavimus, jie privalo savo iniciatyva patikrinti, ar šalių sutartos sąlygos yra nesąžiningos, ir prireikus netaikyti visų nacionalinės teisės nuostatų ar jurisprudencijos, pagal kurias toks patikrinimas draudžiamas (2019 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *Profi Credit Polska*, C-419/18 ir C-483/18, EU:C:2019:930, 76 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 42 Darytina išvada, kad į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Direktyva 93/13 turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią vykdymo klausimus sprendžiantis teismas, gavęs, pasibaigus šioje nuostatoje nustatytam penkiolikos dienų terminui, prieštaravimą dėl vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo sudarytos vykdytinu dokumentu laikomos sutarties priverstinio vykdymo, savo iniciatyva arba vartotojo prašymu negali patikrinti šios sutarties sąlygų nesąžiningumo, nors vartotojas, be to, turi galimybę pareikšti ieškinį dėl ginčo esmės ir prašyti šį ieškinį nagrinėjančio teismo atlikti tokį patikrinimą ir nurodyti sustabdyti priverstinį vykdymą, kol bus išnagrinėtas minėtas ieškinys pagal kitą šios nacionalinės teisės nuostata, nes toks sustabdymas galimas tik pateikus užstatą, kurio sumos dydis gali atgrasyti vartotoją pareikšti ir palikti galioti tokį ieškinį, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Jeigu nacionalinis teismas, nagrinėjantis prieštaravimą dėl tokios sutarties priverstinio vykdymo, negali aiškinti ir taikyti nacionalinės teisės aktų taip, kad jie atitiktų šios direktyvos reikalavimus, jis privalo savo iniciatyva patikrinti, ar sutarties sąlygos yra nesąžiningos, ir prireikus netaikyti jokios nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurią toks patikrinimas draudžiamas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 43 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais

turi būti aiškinama taip:

pagal ją draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią vykdymo klausimus sprendžiantis teismas, gavęs, pasibaigus šioje nuostatoje nustatytam penkiolikos dienų terminui, prieštaravimą dėl vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo sudarytos vykdytinu dokumentu laikomos sutarties priverstinio vykdymo, savo iniciatyva arba vartotojo prašymu negali patikrinti šios sutarties sąlygų nesąžiningumo, nors vartotojas, be to, turi galimybę pareikšti ieškinį dėl ginčo esmės ir prašyti šį ieškinį nagrinėjančio teismo atlikti tokį patikrinimą ir nurodyti sustabdyti priverstinį vykdymą, kol bus išnagrinėtas minėtas ieškinys pagal kitą šios nacionalinės teisės nuostata, nes toks sustabdymas galimas tik pateikus užstatą, kurio sumos dydis gali atgrasyti vartotoją pareikšti ir palikti galioti tokį ieškinį, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Jeigu nacionalinis teismas, nagrinėjantis prieštaravimą dėl tokios sutarties priverstinio vykdymo, negali aiškinti ir taikyti nacionalinės teisės aktų taip, kad jie atitiktų šios direktyvos reikalavimus, jis privalo savo iniciatyva patikrinti, ar sutarties sąlygos yra nesąžiningos, ir prireikus netaikyti jokios nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurią toks patikrinimas draudžiamas.

Parašai.